

I. Čatić*

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet strojarstva i brodogradnje
Ul. Ivana Lučića 5, 10 000 Zagreb

Nazivi plastike u duhu hrvatskog normiranog jezika

Poticaj za ovaj kratak osvrt su dva članka objavljena u časopisu *Kemija u industriji*. Prvi nas obavještava da nas je napustio Vladimir Rapić, ugledni profesor organske kemije s Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.¹ Drugi je pregledni rad skupine autora o utjecaju COVID-19 obrazaca ponašanja na ekosustave.²

Autorica prvog članka¹ izv. prof. dr. sc. Mojca Čakić Semenčić topla je opisala jednu vrlo uspješnu, ne samo nastavno-znanstvenu karijeru uglednika prof. Vladimira Rapića. Djelovao je i na mnogim drugim područjima, koje je moguće označiti kao društvenu aktivnost, što bi trebala biti važna sastavnica djelovanja svakog, ponajprije visokoškolskog nastavnika i znanstvenika. Nažalost, tome se suprotstavlja službena znanstvena politika u ovoj zemlji. Naime, rezultati djelovanja znanstvenika moraju biti dostupni, u osnovi, i najširoj javnosti. Sve je manje znanstvenika koji tako djeluju. Ponajprije se to odnosi na nazivlje. Što ima djelatnost jednog vrhunskog znanstvenika na području organske kemije sa svakodnevno proširenim područjem proizvodne tehnike, pravljenjem plastičnih i gumenih proizvoda? A to je možda i najvažnije društveno djelovanje prof. Rapića. Naučio je brojnu zajednicu plastičara i gumaraca kako se na hrvatskom jeziku stvaraju nazivi za plastične i gumene tvari i materijale, a to je upravo ono što ne znaju nove generacije. Dio koji slijedi pisan je po sjećanju autora, osnivača udruge konačnog naziva *Društvo za plastiku i gumu (DPG)*, koje je ugašeno 2016., zajedno s časopisom *Polimeri*, osnovanim 1980. U jednom trenutku došlo je do povezivanja pisanja naziva plastike i gume s terminološkim znanjem prof. V. Rapića. Njegova rješenja nisu prihvaćena samo za zbornike radova DPG-a i časopisa *Polimeri* već i za potrebe hrvatske normizacije na tom području.

Najbolje da se taj doprinos opredmeti na pogrešnim pisanjima naziva na tom području u radu.² Pri korekciji naziva rabljen je *Trorječnik polimerstva hrvatsko-englesko-njemački*,³ koji se radio niz godina. Hrvatsku lekturu proveli su stručnjaci Hrvatskog instituta za jezik i jezikoslovlje, s kojim je Društvo za plastiku i gumu imalo potpisan ugovor o suradnji od 1973. Recenziju kemijskog dijela rječnika proveo je prof. Rapić, rabeći pravila koja je sastavio upravo on. Pogrešno pisanje složenih skraćenica i naziva prikazan je u tablici 1.

Zaključak

Cjelokupna ocjena rada hrvatskih visokoškolskih i znanstvenih djelatnika ne pogoduje njihovim angažmanom na razvijanju znanstvenog i stručnog nazivlja. Sve učestalije se prepisuju rješenja s trenutačno prevladavajućeg komunikacijskog jezika. Nisu svi nazivi namijenjeni široj ili najširoj javnosti. No PET, PVC i oba polietilena jesu. I normirani su.

Literatura

- M. Čakić Semenčić, U spomen – prof. dr. sc. Vladimir Rapić, *Kem. Ind.* 73 (1-2) (2024) 95–96.
- P. Bubaš, D. Hećimović, F. Mikuličić, I. Terzić, M. Miloloža, Utjecaj COVID-19 obrazaca ponašanja na ekosustave, *Kem. Ind.* 73 (1-2) (2024) 65–74, doi: <https://doi.org/10.15255/KUI.2023.022>.
- Trorječnik polimerstva hrvatsko-englesko-njemački*, URL: <https://polimeri.fsb.hr/casopis/index.php?pg=rjecnik> (pristupljeno 4. ožujka 2024.).

Tablica 1 – Primjeri pogrešnog pisanja složenih skraćenica i naziva plastičnih tvari i materijala

POGREŠNA SLOŽENA SKRAĆENICA ²	SLOŽENA SKRAĆENICA ³	POGREŠAN NAZIV (HRVATSKI) ²	HRVATSKI ³	ENGLESKI	NJEMAČKI
HDPE	PE-HD	–	polietilen visoke gustoće	high density polyethylene	Polyethylen hoher Dichte
LDPE	PE-LD	–	polietilen niske gustoće	low density polyethylene	Polyethylen niedriger Dichte
–	PET	polietilentereftalat	poli(etilen-tereftalat)	poly(ethylene terephthalate)	Polyethylenterephthalat
–	PVC	polivinil klorid	poli(vinil-klorid)	poly(vinyl chloride)	Polyvinylchlorid

* Prof. emeritus Igor Čatić
e-pošta: igor.catic@fsb.hr